

Psykologtidningen debatt

UPPROP

Betygsätt inte barn i förskoleklass!

Ninnie Oké, mamma och mormor, har tillsammans med en grupp pedagoger och psykologer tagit initiativ till ett upprop för 6-åringarnas rätt att lära genom att leka.

Utbildningsminister Jan Björklund har gett tydliga besked från regeringens sida; det är nu fritt fram för att betygsätta 6-åringar i förskoleklass.

Bakgrunden är skolinspektionens kritik av Haninge kommuns skolor som gett skriftliga betygsliknande omdömen till barn i förskoleklass. Omdömen, med en skala förvillande lik den som används i övrigt inom skolan. Skolinspektionen påpekade att detta inte är tillåtet. En förälder stämde kommunen, men Länsrätten gav Haninge kommun rätt och Björklund tycker nu att betyg för 6-åringar är okej och säger sig dessutom vilja ha mer inriktning på siffror och bokstäver i undervisningen.

Tydliga mål för verksamheten är viktigt, och naturligtvis ska föräldrarna också informeras om barnens utveckling, och de barn som behöver ska få särskilt stöd.

Frågan är; ska förskoleklassen bli det som första klassen är i dag? Ska allt bara flyttas ner ett steg? Och i och med det, kraven öka på små barn att prestera, uppnå mål och riskera att underkännas?

6-åringar är fyllda av nyfikenhet och lust att lära. Men det är lek som är medlet och allt måste utgå från det enskilda barnet. Förutsättningarna för de olika barnen som börjar i förskoleklass skiljer sig åt beroende på vilken bakgrund barnen har och hur långt de har hunnit i sin utveckling. Den här perioden i barnens liv är ofta omvälvande, på så vis att de testar sin självständighet på ett nytt sätt. Samtidigt är självkritiken ofta mycket överdimensionerad innan den fått rimliga proportioner. Att få veta att man inte är så bra som man borde vara kan bli förödande för en sexåring som inte kan se skillnaden mellan person och prestation, utan upplever det som att hela deras personlighet blir underkänd när kunskapen inte räcker till. I sexårsgruppen måste alla få vara bra där de är och bli stimulerade att gå vidare. Detta är nödvändigt för att senare klara av de krav som skolan ställer.

I England har forskare nyligen presenterat resultaten från det mest omfattande forskningsprogrammet som genomförts under de senaste fyrtio åren av skolverksamheten för de yngre barnen. Deras slutsatser är att pedagogiken drabbas när man har hårda inspektioner och allt för detaljerade riktlinjer. Forskarna hävdar att man snävat in skolverksamheten genom att i för hög grad betona resultat i matematik, läsning och skrivning och utsatt barnen för stress genom frekventa standardiserade test och rangordningar av skolor utifrån betyg i dessa ämnen. Barn behöver en allsidig läromiljö för att lära och utvecklas på ett gynnsamt sätt.

Förhoppningarna var att när förskolebarnen integrerades i skolan, skulle förskolepedagogiken även inspirera skolarbetet i lågstadiet. En pedagogik som utgår från barnet och som mer har långsiktiga mål att sträva mot än klart uttalade närliggande mål att uppnå. En fånga-tillfället-i-flykten-pedagogik som utgår från barnets intresse just nu och kan handla om personliga saker, relationer, hur saker och ting fungerar, samhället, historia, natur och existentiella frågor. En lustfylld introduktion för fortsatt lärande där man visst kan få in både siffror och bokstäver och där språket och skapandet är centralt.

Detta betyder inte att man bara ska vänta på barnens initiativ, utan planering behövs naturligtvis för verksamheten utifrån en utvecklingsplan. Men med öppna, kunniga välutbildade förskollärare kommer mycket av lärandet kunna planeras in utifrån barnens konkreta upplevelser, tankar och frågor. Detta finns ju i förskolan idag, och mer av sådan pedagogik vore också önskvärd i övriga skolan, men det är ju en annan fråga.

Vi tror på visionen; lära för livet! Då behöver skolan vara fylld av lek, fantasi, skapande och lustfyllt lärande. De små barnen borde vara befriade från färdiga omdömen, men beredas alla möjligheter att utvecklas så att alla barn får samma rätt till en likvärdig skolgång.

Jan Björklund, skrota tankarna på betygslänkande omdömen i förskoleklass!

Ninnie Oké, mamma, mormor
Hans-Åke Scherp, docent i pedagogik
Mats Ekholm, professor i pedagogik
Ingrid Pramling-Samuelsson, professor i pedagogik
Lars Jalmert, professor i pedagogik, leg. psykolog
Gunilla Niss, leg. psykolog

Gå in på <http://upprop.nu/LTSC> om du vill stödja uppropet.

Publicerad 2009-12-09